ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ

17 Σεπτεμβρίου 2009 *

Στην υπόθεση C-520/07 P,

με αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου, που ασκήθηκε στις 21 Νοεμβρίου 2007,

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους K. Gross και B. Martenczuk, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

αναιρεσείουσα,

όπου ο έτερος διάδικος είναι η

MTU Friedrichshafen GmbH, εκπροσωπούμενη από τις Th. Lübbig και M. le Bell, Rechtsanwälte,

προσφεύγουσα πρωτοδίκως,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους P. Jann, πρόεδρο του τμήματος, A. Tizzano (εισηγητή), A. Borg Barthet, E. Levits και J.-J. Kasel, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: V. Trstejnak
γραμματέας: R. Grass

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 19ης Φεβρουαρίου 2009,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με την αναίρεσή της η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ζητεί από το Δικαστήριο την ακύρωση της αποφάσεως του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 12ης Σεπτεμβρίου 2007, Τ-196/02, MTU Friedrichshafen κατά Επιτροπής (Συλλογή 2007, σ. II-2889, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση) με την οποία ακυρώθηκε το άρθρο 3, παράγραφος 2, της αποφάσεως 2002/898/ΕΚ της Επιτροπής, της 9ης Απριλίου 2002, σχετικά με την κρατική ενίσχυση που χορηγήθηκε από τη Γερμανία στην SKL Motoren-und Systembautechnik GmbH (ΕΕ L 314, σ. 75, στο εξής: επίδικη απόφαση) κατά το μέρος που αυτή η διάταξη διατάσσει την MTU Friedrichshafen GmbH (στο εξής: MTU) να επιστρέψει εις ολόκληρον ποσό ύψους 2,71 εκατομμυρίων ευρώ.

Το κανονιστικό πλαίσιο

2 Το άρθρο 10 του κανονισμού (ΕΚ) 659/1999 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1999, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου [88 ΕΚ] (ΕΕ L 83, σ. I, στο εξής: κανονισμός) ορίζει τα εξής:

«1. Εφόσον η Επιτροπή έχει στην κατοχή της πληροφορίες από τις οποίες απορρέει ότι υπήρξαν παράνομες ενισχύσεις, ανεξαρτήτως της πηγής τους, εξετάζει αμελλητί τις πληροφορίες αυτές.

2. Εν ανάγκη, ζητάει πληροφορίες από το οικείο κράτος μέλος. Εφαρμόζονται το άρθρο 2, παράγραφος 2, και το άρθρο 5, παράγραφοι 1 και 2, mutatis mutandis.

3. Στις περιπτώσεις όπου, παρά την υπόμνηση σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 2, το οικείο κράτος μέλος δεν παρέχει τις ζητούμενες πληροφορίες εντός της προθεσμίας που έταξε η Επιτροπή ή παρέχει ελλιπείς πληροφορίες, η Επιτροπή εκδίδει απόφαση με την οποία απαιτεί την παροχή των πληροφοριών αυτών (εφεξής αποκαλούμενη διαταγή παροχής πληροφοριών). Στην απόφαση αυτή, ορίζεται ποιες πληροφορίες ζητούνται και τάσσεται κατάλληλη προθεσμία για την υποβολή τους.»

3 Το άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού ορίζει τα εξής:

«Μετά την εξέταση της ενδεχομένης υπάρξ[εως] παρανόμων ενισχύσεων, εκδίδεται απόφαση σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφοι 2, 3 ή 4. Στην περίπτωση αποφάσεως για κίνηση επίσημης διαδικασίας έρευνας, η διαδικασία περατώνεται με απόφαση βάσει του άρθρου 7. Σε περίπτωση μη συμμορφώσεως του κράτους μέλους με διαταγή παροχής πληροφοριών, η απόφαση αυτή λαμβάνεται με βάση τις διαθέσιμες πληροφορίες.»

4 Το άρθρο 14, παράγραφος 1, του κανονισμού ορίζει τα εξής:

«Σε περίπτωση αρνητικής αποφάσεως για υπόθεση παρανόμων ενισχύσεων, η Επιτροπή αποφασίζει την εκ μέρους του οικείου κράτους μέλους λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων για την ανάκτηση της ενισχύσ[εως] από τον δικαιούχο (εφεξής αποκαλούμενη "απόφαση ανακτήσ[εως]"). Η Επιτροπή δεν απαιτεί ανάκτηση της ενισχύσ[εως] εάν αυτό αντίκειται σε κάποια γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου.»

Το ιστορικό της διαφοράς

5 Με το από 9 Απριλίου 1998 έγγραφο, οι γερμανικές αρχές γνωστοποίησαν στην Επιτροπή αρκετές χρηματοδοτικές συνδρομές, χορηγηθείσες μέσω της Bundesanstalt für vereinigungbedingte Sonderaufgaben στην SKL Motoren-und Systemtechnik GmbH (στο εξής: SKL-M), επιχειρήσεως δραστηριοποιούμενης στον τομέα της κατασκευής κινητήρων σκαφών, στο πλαίσιο της αναδιαρθρώσεως αυτής.

6 Από το έτος 1997 η SKL-M και η MTU, εταιρία δραστηριοποιούμενη στον τομέα παραγωγής κινητήρων Diesel μεγάλης ισχύος, με μεταξύ τους συμβάσεις, ανέπτυξαν δεσμούς με προοπτική την εξαγορά της SKL-M από την MTU.

7 Ειδικότερα, στις 5 Νοεμβρίου 1997 συνήφθησαν δύο συμφωνίες μεταξύ των εταιριών αυτών. Η πρώτη παρείχε στη MTU δικαίωμα προτιμήσεως για την αγορά του συνόλου των μετοχών της SKL-M. Η δεύτερη, καλούμενη Wechselseitiger Lizenz- und Kooperationsvertag zwischen SKL-M und MTU (στο εξής: WLKV), αφορώσα τη σύσταση κοινής επιχειρήσεως, περιλάμβανε λεπτομερείς όρους, αφενός, σχετικούς με την από κοινού χρησιμοποίηση της τεχνογνωσίας των δύο επιχειρήσεων και, αφετέρου, σχετικούς με την έρευνα, την κατασκευή, καθώς και την πώληση δύο νέων τύπων κινητήρων.

8 Δυνάμει του άρθρου 5 της δεύτερης αυτής συμφωνίας, στις 15 Ιουνίου 2000, επετράπη στην MTU να χρησιμοποιεί κατ' αποκλειστικότητα έναντι τρίτων την τεχνογνωσία που κάλυπτε η εν λόγω συμφωνία, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας ή των αιτήσεων καταχωρίσεως τέτοιων δικαιωμάτων που υφίσταντο κατά την ημερομηνία εκείνη. Ως αντιστάθμισμα, η SKL-M έλαβε το ποσό των 6,71 εκατομμυρίων DEM (3,43 εκατομμύρια ευρώ) προκειμένου να καλύψει τις δαπάνες στις οποίες είχε υποβληθεί για την ανάπτυξη των δύο νέων τύπων κινητήρων.

9 Με το από 8 Αυγούστου 2000 έγγραφο, η Επιτροπή ενημέρωσε τις γερμανικές αρχές σχετικά με την απόφασή της να κινήσει τη διαδικασία που προβλέπει το άρθρο 88, παράγραφος 2, ΕΚ (ΕΕ 2001, C 27, σ. 5), καλώντας τους ενδιαφερομένους να της υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους. Ζήτησε επίσης να ενημερωθεί από τις γερμανικές αρχές περί του αν η MTU είχε επωφεληθεί των ενισχύσεων που χορηγήθηκαν στη SKL-M ή περί της πιθανότητας να επωφεληθεί αυτών στο μέλλον.

10 Την 1η Σεπτεμβρίου 2000 κινήθηκε η διαδικασία πτωχεύσεως της SKL-M.

11 Με επιστολές που απέστειλε μεταξύ του 2000 και 2001, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας γνωστοποίησε στην Επιτροπή τις παρατηρήσεις της επί της αποφάσεως κινήσεως της επίσημης διαδικασίας έρευνας.

12 Επειδή δεν ικανοποιήθηκε από τις απαντήσεις αυτές, η Επιτροπή με το από 19 Σεπτεμβρίου 2001 έγγραφο, ζήτησε από τις γερμανικές αρχές να της παράσχουν τις απαραίτητες πληροφορίες για την εκτίμηση της συμβατότητας των ενισχύσεων που χορηγήθηκαν στην SKL-M, κατ' εφαρμογή του άρθρου 10 του κανονισμού. Στο εν λόγω έγγραφο, η Επιτροπή επισήμανε ειδικότερα ότι με βάση τις πληροφορίες τις οποίες είχε στη διάθεσή της δεν μπορούσε να εκτιμήσει αν μέρος των ενισχύσεων που χορηγήθηκαν στην SKL-M είχε χρησιμοποιηθεί προς όφελος μάλλον της MTU παρά της SKL-M, ούτε να διαπιστώσει αν η MTU είχε ασκήσει το δικαίωμα προτιμήσεως, το οποίο προέβλεπε η WLKV και το οποίο της παρείχε τη δυνατότητα να αποκτήσει την αναπτυχθείσα από την SKL-M τεχνογνωσία έναντι ανταλλάγματος που δεν ανταποκρινόταν στην πραγματική ή εκτιμώμενη εμπορική αξία. Στις 9 Νοεμβρίου 2001, η Επιτροπή γνωστοποίησε, επίσης, ότι, ελλείψει των εν λόγω πληροφοριών, θα λάμβανε τελική απόφαση βάσει των πληροφοριών που είχε στη διάθεσή της, συμφώνως προς το άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού.

13 Με τα από 23 Ιανουαρίου, 26 Φεβρουαρίου και 11 Μαρτίου 2002 έγγραφα, οι γερμανικές αρχές απάντησαν στο αίτημα αυτό της Επιτροπής. Στις 5 Μαρτίου 2002, της διαβίβασαν, επίσης, ορισμένες παρατηρήσεις, που είχε αποστείλει την 1η Οκτωβρίου και την 21η Νοεμβρίου 2001 η MTU στην Bundesanstalt für vereinigungbedingte Sonderaufgaben σχετικά με το ζήτημα της χρησιμοποιήσεως της τεχνογνωσίας της SKL-M και του ανταλλάγματος που κατεβλήθη σε αυτήν δυνάμει της WLKV.

14 Στις 9 Απριλίου 2002, η Επιτροπή εξέδωσε την επίδικη απόφαση, με την οποία, αφενός, διαπίστωσε ότι οι ενισχύσεις για την αναδιάρθρωση που χορηγήθηκαν στην SKL-M δεν πληρούσαν τις προϋποθέσεις που ορίζουν οι κοινοτικές κατευθυντήριες οδηγίες για τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση των προβληματικών επιχειρήσεων (ΕΕ 1994, C 368, σ. 12) και, αφετέρου, εκτίμησε ότι η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας δεν παρέσχε πληροφορίες βάσει των οποίων θα μπορούσε να αποκλεισθεί το ενδεχόμενο να έχει επωφεληθεί η MTU εμμέσως, μέσω της WLKV, των ενισχύσεων που είχε λάβει η SKL-M κατά το στάδιο αναδιαρθρώσεως για την κάλυψη των ζημιών της.

15 Συναφώς, η Επιτροπή επεσήμανε, μεταξύ άλλων, ότι το τίμημα για την παραχώρηση της τεχνογνωσίας που κατέβαλε η MTU στην SKL-M, το οποίο υπολογίσθηκε βάσει των δαπανών που απαιτήθηκαν για την ανάπτυξή της, όπως είχαν εκτιμηθεί το έτος 1997, ήταν κατά 5,30 εκατομμύρια DEM μικρότερο από τις πραγματικές δαπάνες στις οποίες είχε υποβληθεί η SKL-M.

16 Επειδή δεν της παρασχέθηκαν εκ μέρους των γερμανικών αρχών αντικειμενικές πληροφορίες σχετικά με την πραγματική ή εκτιμώμενη εμπορική αξία αυτής της τεχνογνωσίας, η Επιτροπή έκρινε ότι οι ενισχύσεις για την αναδιάρθρωση που χορηγήθηκαν στην SKL-M θα μπορούσαν να είχαν χρησιμοποιηθεί για την εν μέρει τουλάχιστον κάλυψη των ζημιών που είχε ως αποτέλεσμα η ανάπτυξη της σχετικής τεχνογνωσίας, από την οποία επωφελήθηκε περισσότερο ίσως η MTU παρά η SKL-M. Η δεύτερη αυτή ελεγχόμενη από το Δημόσιο επιχείρηση είχε, επομένως, αναλάβει χρηματοοικονομικό κίνδυνο μη συμβατό προς την αρχή του επενδυτή που λειτουργεί υπό συνθήκες οικονομίας της αγοράς. Κατά συνέπεια, κατά την αιτιολογική σκέψη 86 της επίδικης αποφάσεως, η μεταφορά τεχνογνωσίας θα μπορούσε να ισοδυναμεί με μεταφορά στην MTU κρατικών πόρων ύψους κατ' ανώτατον 5,30 εκατομμυρίων DEM.

17 Ως εκ τούτου, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι κρατικές ενισχύσεις ύψους 67,017 εκατομμυρίων DEM (34,26 εκατομμύρια ευρώ) που χορηγήθηκαν από τις γερμανικές αρχές στην SKL-M ήταν ασύμβατες προς την κοινή αγορά και ότι από το συνολικό ποσό, το οποίο θα έπρεπε να επιστραφεί από τις γερμανικές αρχές, 5,30 εκατομμύρια DEM (2,71 εκατομμύρια ευρώ) θα έπρεπε να επιστραφούν εις ολόκληρον από τις SKL-M και MTU (άρθρο 3, παράγραφος 2, της επίδικης αποφάσεως).

18 Στις 28 Ιουνίου 2002, η MTU άσκησε προσφυγή ενώπιον του Πρωτοδικείου για την ακύρωση της εν λόγω διατάξεως της επίδικης αποφάσεως.

Η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

19 Προς υποστήριξη της αιτήσεώς της αναιρέσεως, η MTU προέβαλε δύο λόγους οι οποίοι αφορούν, αντιστοίχως, ο πρώτος την έλλειψη αιτιολογίας και την πλάνη περί το δίκαιο όσον αφορά τη συνδρομή των προϋποθέσεων που απαιτούνται για τη στοιχειοθέτηση κρατικής ενισχύσεως υπέρ αυτής και ο δεύτερος την εσφαλμένη εφαρμογή του άρθρου 13, παράγραφος 1, του κανονισμού και τη μη τήρηση της δικονομικής αρχής περί ορθής και αμερόληπτης εξετάσεως των πραγματικών περιστατικών.

20 Εξετάζοντας αρχικώς, τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε, στις σκέψεις 39 έως 45 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η Επιτροπή συμμορφώθηκε προς τις διαδικαστικές απαιτήσεις που επιβάλλουν τα άρθρα 10, παράγραφος 3 και 13, παράγραφος 1, του κανονισμού, προκειμένου να εκδώσει την επίδικη απόφαση βάσει των διαθέσιμων πληροφοριών.

21 Επεσήμανε, πάντως, στη σκέψη 46 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το εν λόγω άρθρο 13, παράγραφος 1, δεν επιτρέπει στην Επιτροπή να επιβάλλει σε δεδομένη επιχείρηση, έστω και εις ολόκληρον, υποχρέωση επιστροφής συγκεκριμένου μέρους ενισχύσεως η οποία κρίθηκε ασύμβατη προς την κοινή αγορά, όταν είναι υποθετική η μεταφορά των κρατικών πόρων των οποίων φέρεται ότι επωφελήθηκε η εν λόγω επιχείρηση.

22 Στη συνέχεια, το Πρωτοδικείο εκτίμησε, στη σκέψη 48 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η υποχρέωση εις ολόκληρον επιστροφής που επιβάλλεται από το άρθρο 3, παράγραφος 2, της επίδικης αποφάσεως στηρίχθηκε επί υποθέσεων τις οποίες οι πληροφορίες που είχε στη διάθεσή της η Επιτροπή, ούτε επιβεβαίωναν ούτε αναιρούσαν. Ειδικότερα, στη σκέψη 47 της εν λόγω αποφάσεως, το Πρωτοδικείο εκτίμησε ότι η Επιτροπή περιορίσθηκε να διαπιστώσει, στην αιτιολογική σκέψη 88 της επίδικης αποφάσεως, ότι οι «διαθέσιμες πληροφορίες δε επέτρεπ[αν] να αποκλεισθεί» ότι η MTU επωφελήθηκε της μεταφοράς πόρων εκ μέρους της SKL-M, με την ευκαιρία της αποκτήσεως τεχνογνωσίας υπό προβαλλόμενες ως ευνοϊκές συνθήκες.

23 Το Πρωτοδικείο εκτίμησε, επίσης, στη σκέψη 50 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η επιβολή υποχρεώσεως εις ολόκληρον επιστροφής μέρους κρατικής ενισχύσεως σε δεδομένη επιχείρηση, με προσφυγή στο άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού, ουδόλως συνιστά αναγκαία συνέπεια της εφαρμογής της διαδικασίας που καθιερώνει η Συνθήκη ΕΚ στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων, «καθότι το κράτος μέλος που χορήγησε την ενίσχυση, της οποίας διατάχθηκε η ανάκτηση, οφείλει, εν πάση περιπτώσει, να απαιτήσει την επιστροφή της από τους πραγματικούς δικαιούχους, υπό τον έλεγχο της Επιτροπής, χωρίς να χρειάζεται να τους μνημονεύσει ρητώς στην απόφαση ανακτήσεως ούτε, κατά μείζονα λόγο, να διευκρινίσει το ύψος των ποσών που πρέπει να επιστρέψει κάθε δικαιούχος».

24 Βάσει αυτών των διαπιστώσεων, και χωρίς να εξετάσει τον πρώτο λόγο που προβλήθηκε με την προσφυγή της οποίας επελήφθη, το Πρωτοδικείο ακύρωσε το άρθρο 3, παράγραφος 2, της επίδικης αποφάσεως, κατά το μέτρο που διατάσσει την MTU να επιστρέψει εις ολόκληρον μέρος της ενισχύσεως που χορηγήθηκε στην SKL-M.

Αιτήματα των διαδίκων

25 Με την αίτησή της αναιρέσεως, η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:

— να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση·

— να αποφανθεί οριστικώς επί της ουσίας της υποθέσεως απορρίπτοντας την προσφυγή ακυρώσεως ως αβάσιμη και

— να καταδικάσει την MTU στα δικαστικά έξοδα της πρωτοβάθμιας και της κατ' αναίρεση δίκης.

26 Η MTU ζητεί από το Δικαστήριο:

— να κηρύξει την αίτηση αναιρέσεως απαράδεκτη·

— επικουρικώς, να την απορρίψει ως αβάσιμη και

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

Επί της αιτήσεως αναιρέσεως

27 Με την αίτησή της αναιρέσεως, η Επιτροπή προβάλλει δύο λόγους αναιρέσεως που αφορούν την πλάνη περί το δίκαιο στην οποία υπέπεσε το Πρωτοδικείο κατά την ερμηνεία των άρθρων 13, παράγραφος 1, και 14, παράγραφος 1, του κανονισμού.

Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως

— Επιχειρηματολογία των διαδίκων

28 Με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο εκτιμώντας, στις σκέψεις 46 έως 51 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι απόφαση λαμβανόμενη βάσει των μόνων διαθέσιμων πληροφοριών, υπό την έννοια του άρθρου 13, παράγραφος 1, του κανονισμού, δεν μπορεί να εφαρμοσθεί για τον προσδιορισμό του πραγματικού δικαιούχου ενισχύσεως, στον οποίο επιβάλλεται η υποχρέωση επιστροφής.

29 Κατά την Επιτροπή, μία τέτοιου είδους ερμηνεία ουδόλως θεμελιώνεται στον κανονισμό και ιδίως στο γράμμα των άρθρων 13, παράγραφος 1, και 14, παράγραφος 1, αυτού.

30 Πράγματι, η κατά το τελευταίο ως άνω άρθρο απόφαση ανακτήσεως αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της αρνητικής αποφάσεως που δύναται να εκδοθεί βάσει των διαθέσιμων πληροφοριών σε περίπτωση παρανόμων ενισχύσεων.

31 Η αναπτυσσόμενη από το Πρωτοδικείο αντίθετη ερμηνεία θα μπορούσε, εξάλλου, κατά την Επιτροπή, να έχει επιζήμιες συνέπειες. Αφενός, δεν θα μπορούσε να διασφαλίσει την αποτελεσματικότητα του κοινοτικού ελέγχου επί των κρατικών ενισχύσεων, πρωταρχικός σκοπός του οποίου είναι ακριβώς, όπως επιβεβαιώνει η δέκατη τρίτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού, η άρση της στρεβλώσεως του ανταγωνισμού που συνεπάγονται οι παράνομες ενισχύσεις, με την άμεση ανάκτηση των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών. Αφετέρου, μία τέτοιου είδους ερμηνεία θα είχε ως αποτέλεσμα να στερήσει την Επιτροπή από την πλειονότητα των εν προκειμένω «μέσων πιέσεως» με πιθανό αποτέλεσμα τον σοβαρό περιορισμό της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών ανακτήσεως των παρανόμων ενισχύσεων προς όφελος των κρατών μελών που δεν επιδεικνύουν πνεύμα συνεργασίας.

32 Κατά την MTU, αυτός ο λόγος αναιρέσεως είναι απαράδεκτος κατά το μέτρο που η Επιτροπή βάλλει κατά εκτιμήσεως στην οποία το Πρωτοδικείο ουδόλως στην πραγματικότητα προέβη.

33 Εν πάση περιπτώσει, υπογραμμίζει η MTU, καθόσον οι γερμανικές αρχές διαβίβασαν δεόντως όλες τις αιτηθείσες πληροφορίες, η Επιτροπή παρέβη τους προβλεπόμενους διαδικαστικούς κανόνες στο πλαίσιο της εκδόσεως αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 13, παράγραφος 1, του κανονισμού. Δεν απαιτείται, επομένως, να εξετασθεί το παρεπόμενο ζήτημα, δηλαδή, αν η Επιτροπή δύναται, κατ' αρχήν, να στηρίξει απόφαση σχετικά με τον προσδιορισμό δικαιούχου ενισχύσεως επί των πληροφοριών που έχει στη διάθεσή της.

— Εκτίμηση του Δικαστηρίου

34 Επιβάλλεται, εκ προοιμίου, να διαπιστωθεί ότι ο εξεταζόμενος λόγος αναιρέσεως στηρίζεται επί πεπλανημένης ερμηνείας των ασκούντων επιρροή σκέψεων της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

35 Πράγματι, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει η Επιτροπή, δεν προκύπτει από τις προαναφερθείσες σκέψεις ότι το Πρωτοδικείο απέκλεισε εν γένει το ενδεχόμενο να

μπορεί απόφαση στηριζόμενη στο άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού να προβαίνει στον προσδιορισμό του ή των πραγματικών δικαιούχων του επίμαχου υποστηρικτικού μέτρου και, στη συνέχεια, να επιβάλλει σε αυτούς υποχρέωση επιστροφής.

36 Αντιθέτως, στη σκέψη 45 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο διατύπωσε σαφώς την αρχή κατά την οποία «οσάκις το οικείο κράτος μέλος παραλείπει να παράσχει στην Επιτροπή τις πληροφορίες που του ζήτησε να της κοινοποιήσει, η Επιτροπή δύναται να λάβει απόφαση διαπιστώνουσα την ασυμβατότητα της ενισχύσεως βάσει των διαθέσιμων στοιχείων και να διατάξει, ενδεχομένως, το οικείο κράτος μέλος να ανακτήσει την ενίσχυση από τους δικαιούχους, σύμφωνα με το άρθρο 14 του κανονισμού 659/1999».

37 Στην πραγματικότητα, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 46 έως 51 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, εκτιμώντας αποκλειστικώς τις συνθήκες της υπό κρίση υποθέσεως και ιδίως το γεγονός ότι το μέρος της αποφάσεως της Επιτροπής κατά του οποίου στρέφεται η προσφυγή ακυρώσεως στηρίζεται, κατά το Πρωτοδικείο, σε απλές υποθέσεις, αυτό κατέληξε στο συμπέρασμα, στην εν λόγω σκέψη 51, ότι εν προκειμένω «η Επιτροπή δεν μπορούσε βασίμως να στηριχθεί στο άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 659/1999 για να επιβάλει στην MTU, με την προσβαλλόμενη απόφαση, υποχρέωση εις ολόκληρον επιστροφής μέρους της ενισχύσεως που είχε χορηγηθεί στην SKL-M».

38 Υπό τις συνθήκες αυτές, ο πρώτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Επί του δευτέρου λόγου αναιρέσεως

— Επιχειρηματολογία των διαδίκων

39 Με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο εκτιμώντας, κακώς, ότι το μέρος της επίδικης αποφάσεως κατά του οποίου βάλλει η προσφυγή ακυρώσεως, στηρίζεται επί απλής

υποθέσεως, η οποία δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις που ισχύουν ως προς αποφάσεις που λαμβάνονται βάσει των διαθέσιμων στοιχείων κατά την έννοια του άρθρου 13, παράγραφος 1, του κανονισμού.

40 Η Επιτροπή ισχυρίζεται, αφενός, ότι σε αντίθεση με ό,τι διαπιστώθηκε πρωτοδίκως, δεν είναι δυνατό να απαιτείται απόλυτη βεβαιότητα στο πλαίσιο αποφάσεως λαμβανόμενης βάσει των διαθέσιμων στοιχείων.

41 Συγκεκριμένα, το άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού παρέχει ρητώς τη δυνατότητα στην Επιτροπή να λαμβάνει τέτοιου είδους αποφάσεις οσάκις, παρά την έκδοση νομότυπης διαταγής παροχής πληροφοριών, δεν λαμβάνει από τις εθνικές αρχές τις δέουσες πληροφορίες. Σε μία τέτοια περίπτωση, δεν αποκλείεται, επομένως, τα διαθέσιμα στοιχεία να είναι ελλιπή και αποσπασματικά, αλλά παρά ταύτα να αποτελούν, κατ' ελάχιστον, επαρκή βάση για τη στήριξη του τεκμηρίου που προβάλλει η Επιτροπή. Εξάλλου, αυτό προκύπτει, εξ αντιδιαστολής, από τη νομολογία κατά την οποία η Επιτροπή δεν δύναται να επικαλείται τον αποσπασματικό και ελλιπή χαρακτήρα των διαθέσιμων πληροφοριών παρά μόνο αφού έχει απευθύνει αίτημα παροχής πληροφοριών προς το οικείο κράτος μέλος, παραπέμποντας συναφώς στην απόφαση της 13ης Απριλίου 1994, C-324/90 και C-342/90, Γερμανία και Pleuger Worthington κατά Επιτροπής (Συλλογή 1994, σ. I-1173, σκέψη 29).

42 Η Επιτροπή, αφετέρου, προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι χαρακτήρισε ως «απλή υπόθεση» τις πληροφορίες που αυτή διέθετε, παρά το γεγονός ότι οι πληροφορίες αυτές, βάσει των οποίων εκτίμησε ότι μέρος της ενισχύσεως είχε μεταφερθεί στην MTU, αποτελούσαν αξιόπιστα στοιχεία, προερχόμενα κυρίως από έκθεση του διαχειριστή της SKL-M, όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές σκέψεις 79 έως 86 της επίδικης αποφάσεως.

43 Κατά την MTU, ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως είναι απαράδεκτος, κατά το μέτρο που περιορίζεται, εν μέρει, στην αμφισβήτηση της πραγματοποιηθείσας από το Πρωτοδικείο εκτιμήσεως των πραγματικών περιστατικών και, εν μέρει, στη διατύπωση γενικών νομικών παρατηρήσεων που δεν παρουσιάζουν άμεση σχέση με την παρούσα υπόθεση.

44 Επί της ουσίας, η MTU υποστηρίζει στην πραγματικότητα ότι το Πρωτοδικείο ορθώς εκτίμησε, αφενός, ότι διαταγή ανακτήσεως δεν μπορεί να στηριχθεί επί απλών υποθέσεων και, αφετέρου, ότι, εν προκειμένω, η Επιτροπή κατ' ουσίαν στηρίχθηκε σε τέτοιου είδους υποθέσεις, όσον αφορά τόσο το όφελος το οποίο απεκόμισε η MTU όσο και το ύψος αυτού.

45 Ειδικότερα, κατά την MTU, η Επιτροπή δεν διέθετε αξιόπιστες πληροφορίες που θα της επέτρεπαν να στηρίξει τη διαταγή ανακτήσεως που εξέδωσε. Στην πραγματικότητα αυτή στηριζόταν σε υπόθεση συναγόμενη από επιφανειακή και μερική εξέταση των πληροφοριών που διέθετε, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονταν επίσης και λεπτομερείς παρατηρήσεις της MTU, από τις οποίες προέκυπτε ότι αυτή δεν είχε αποκομίσει οποιοδήποτε όφελος, διότι όλοι οι συμβατικοί όροι που τη συνέδεαν με την SKL-M είχαν διαμορφωθεί υπό συνθήκες ελεύθερης αγοράς.

— Εκτίμηση του Δικαστηρίου

46 Πρώτον, όσον αφορά το παραδεκτό του παρόντος λόγου αναιρέσεως, προκύπτει από τα άρθρα 225, παράγραφος 1, ΕΚ και 58, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου ότι η αίτηση αναιρέσεως περιορίζεται σε νομικά ζητήματα και πρέπει να στηρίζεται σε λόγους που αφορούν αναρμοδιότητα του Πρωτοδικείου, διαδικαστικές πλημμέλειες κατά την ενώπιόν του διαδικασία που θίγουν τα συμφέροντα του αναιρεσείοντος ή παραβίαση του κοινοτικού δικαίου από το Πρωτοδικείο (βλ., επ' αυτού, ιδίως, απόφαση της 16ης Μαρτίου 2000, C-284/98 P, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κατά Bieber, Συλλογή 2000, σ. I-527, σκέψη 30, όπως και διατάξεις της 14ης Ιουλίου 2005, C-420/04, Γκούβρας κατά Επιτροπής, Συλλογή 2005, σ. I-7251, σκέψη 48, και της 20ής Μαρτίου 2007, C-323/06 P, Καλλιανός κατά Επιτροπής, Συλλογή 2007, σκέψη 10).

47 Σε αντίθεση, όμως, με ό,τι υποστηρίζει η MTU, ο παρών λόγος αναιρέσεως δεν περιορίζεται στην αμφισβήτηση μόνον της πρωτόδικης εκτιμήσεως των πραγματικών περιστατικών, αλλά και της ερμηνείας του άρθρου 13, παράγραφος 1, του κανονισμού στην οποία προέβη το Πρωτοδικείο όσον αφορά τους όρους που διέπουν την έκδοση αποφάσεως βάσει διαθέσιμων στοιχείων υπό την έννοια της διατάξεως αυτής, κατά την οποία απόφαση της Επιτροπής που στηρίζεται επί υποθέσεως, όπως αυτή που

διαπίστωσε το Πρωτοδικείο εν προκειμένω, δεν πληροί τους ως άνω όρους. Αυτού του είδους η αμφισβήτηση αφορά, επομένως, νομικό ζήτημα.

48 Κατά συνέπεια, αυτός ο λόγος είναι παραδεκτός κατά το μέτρο που στρέφεται κατά της ερμηνείας στην οποία προέβη το Πρωτοδικείο σχετικά με τις προϋποθέσεις από τις οποίες εξαρτάται η έκδοση αποφάσεως στηριζόμενης στο άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού.

49 Αντιθέτως, είναι απαράδεκτα τα αναπτυχθέντα από την Επιτροπή επιχειρήματα στο πλαίσιο του εξεταζόμενου λόγου αναιρέσεως με τα οποία επιδιώκει να αμφισβητήσει εκ νέου την εκτίμηση των αποδεικτικών στοιχείων στην οποία προέβη το Πρωτοδικείο, προσάπτοντας σε αυτό ότι δεν έλαβε υπόψη ορισμένες πληροφορίες που αναφέρονταν στην επίδικη απόφαση.

50 Πράγματι, μία τέτοιου είδους εκτίμηση δεν υπάγεται στον έλεγχο του Δικαστηρίου, με την επιφύλαξη της περιπτώσεως παραμορφώσεως των πραγματικών περιστατικών και των προσκομισθέντων ενώπιον του Πρωτοδικείου αποδεικτικών στοιχείων (βλ., επ' αυτού, ιδίως, αποφάσεις της 2ας Μαρτίου 1994, C-53/92 P, Hilti κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. I-667, σκέψη 42 της 7ης Ιανουαρίου 2004, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P και C-219/00 P, Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-123, σκέψη 49, καθώς και της 23ης Μαρτίου 2006, C-206/04 P, Mülhens κατά ΟΗΜΙ, Συλλογή 2006, σ. I-2717, σκέψη 28), παραμόρφωση που εν προκειμένω δεν αποδείχθηκε ούτε καν προβλήθηκε από την Επιτροπή.

51 Δεύτερον, ως προς τη βασιμότητα του παρόντος λόγου αναιρέσεως, επιβάλλεται, κατ' αρχάς, να υπομνησθεί ότι, αντιθέτως απ' ό,τι υποστηρίζει η Επιτροπή, το Πρωτοδικείο ουδόλως έθεσε την εκ μέρους της διαμόρφωση εδραίας πεποιθήσεως ως προϋπόθεση λήψεως αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 13, παράγραφος 1, του κανονισμού.

52 Προκύπτει, πράγματι, από την ανάγνωση των σκέψεων 46 έως 48 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως ότι το Πρωτοδικείο, όχι μόνο δεν απαίτησε έναν τέτοιο βαθμό βεβαιότητας, αλλά απλώς επεσήμανε ότι η επίδικη απόφαση στηρίχθηκε επί απλής υποθέσεως, η οποία ούτε επιβεβαιώθηκε ούτε αναιρέθηκε από τις πληροφορίες που

είχε στη διάθεσή της η Επιτροπή, η οποία περιορίσθηκε να διαπιστώσει την έλλειψη στοιχείων που να αποκλείουν ότι η MTU επωφελήθηκε μεταφοράς κρατικών πόρων.

53 Συνεπώς, στο πλαίσιο αυτής της συλλογιστικής, το Πρωτοδικείο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο.

54 Βεβαίως, το άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού, με το οποίο αποκρυσταλλώνεται πάγια νομολογία (βλ., ιδίως, αποφάσεις της 14ης Φεβρουαρίου 1990, C-301/87, Γαλλία κατά Επιτροπής, καλούμενη «Boussac Saint-Frères», Συλλογή 1990, σ. I-307, σκέψη 22 της 21ης Μαρτίου 1990, Βέλγιο κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. I-959, σκέψη 18, καθώς και της προπαρατεθείσας αποφάσεως της 13ης Απριλίου 1994, Γερμανία και Pleuger Worthington κατά Επιτροπής, σκέψη 26) παρέχει τη δυνατότητα στην Επιτροπή, οσάκις διαπιστώνει ότι χορηγήθηκαν ή τροποποιήθηκαν ενισχύσεις χωρίς να έχει ενημερωθεί σχετικά, να λάβει απόφαση αποφαινόμενη επί της συμβατότητας ή ασυμβατότητας αυτών προς την κοινή αγορά βάσει των διαθέσιμων πληροφοριών όταν αντιμετωπίζει κράτος μέλος το οποίο, παρά την υποχρέωσή του συνεργασίας, παραλείπει να της παράσχει τις πληροφορίες που το διέταξε να της κοινοποιήσει. Περαιτέρω, αυτή η απόφαση δύναται, ενδεχομένως, υπό τις κατά το άρθρο 14 του κανονισμού προϋποθέσεις, να απαιτήσει την ανάκτηση της ήδη χορηγηθείσας ενισχύσεως.

55 Σε κάθε περίπτωση, όπως επισημαίνει και η γενική εισαγγελέας στο σημείο 50 των προτάσεών του, αυτή η δυνατότητα της Επιτροπής δεν μπορεί να ερμηνευθεί ως απαλλάσσουσα αυτήν πλήρως από την υποχρέωση να στηρίζει τις αποφάσεις της επί στοιχείων ορισμένης αξιοπιστίας και συνοχής, ικανών να στηρίζουν τα συμπεράσματα στα οποία αυτή καταλήγει.

56 Έτσι, σε αντίστοιχη με την παρούσα περίπτωση, η Επιτροπή υποχρεούται τουλάχιστον να διασφαλίζει ότι τα διαθέσιμα στοιχεία, καίτοι ελλιπή και αποσπασματικά, συνιστούν, όπως εξάλλου αναγνωρίζει και η ίδια στην αίτησή της αναιρέσεως, επαρκή βάση προς συναγωγή του συμπεράσματος ότι επιχείρηση επωφελήθηκε πλεονεκτήματος το οποίο συνιστά κρατική ενίσχυση.

57 Τέτοιου είδους εκτιμήσεις ισχύουν, κατά μείζονα λόγο, οσάκις η Επιτροπή διατάσσει, όπως στην παρούσα απόφαση, την ανάκτηση της ενισχύσεως από τον δικαιούχο της, καθόσον αυτή η επιστροφή αποβλέπει στην άρση των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού που συνεπάγεται το διαπιστωθέν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα και στην επαναφορά της προ της χορηγήσεως της ενισχύσεως καταστάσεως (βλ., επ' αυτού, ιδίως, αποφάσεις της 8ης Μαΐου 2003, C-328/99 και C-399/00, Ιταλία και SIM 2 Multimedia κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. I-4035, σκέψη 66, καθώς και της 29ης Απριλίου 2004, C-277/00, Γερμανία κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. I-3925, σκέψεις 74 έως 76).

58 Από τις υπομνησθείσες αρχές στις ανωτέρω σκέψεις της παρούσας αποφάσεως προκύπτει ότι η Επιτροπή δεν δύναται να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι μία επιχείρηση επωφελήθηκε πλεονεκτήματος το οποίο συνιστά κρατική ενίσχυση, στηριζόμενη απλώς σε αρνητικό τεκμήριο, θεμελιούμενο στην έλλειψη πληροφοριών ικανών να στηρίξουν αντίθετο συμπέρασμα, στην περίπτωση που δεν υφίστανται άλλα στοιχεία από τα οποία να προκύπτει καταφατικώς η ύπαρξη ενός τέτοιου πλεονεκτήματος.

59 Επιπλέον, όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 52 της παρούσας αποφάσεως, ακριβώς εξαιτίας της θεμελιώσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως επί τέτοιου είδους τεκμηρίου, το Πρωτοδικείο εκτίμησε ότι η εν λόγω απόφαση δεν θα μπορούσε βασίμως να στηριχθεί στο άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού.

60 Κατόπιν των ανωτέρω, επιβάλλεται η απόρριψη του δευτέρου λόγου αναιρέσεως εν μέρει ως απαραδέκτου και εν μέρει ως αβασίμου.

61 Καθότι δεν γίνεται δεκτός κανένας από τους δύο προβληθέντες από την Επιτροπή λόγους αναιρέσεως προς στήριξη της αιτήσεώς της αναιρέσεως, αυτή πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

62 Κατά το άρθρο 122, πρώτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας, όταν η αίτηση αναιρέσεως απορρίπτεται ως αβάσιμη, το Δικαστήριο αποφαίνεται επί των εξόδων.

63 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, το οποίο εφαρμόζεται στην αναιρετική διαδικασία δυνάμει του άρθρου 118 του ιδίου κανονισμού, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου.

64 Δεδομένου ότι η MTU ζήτησε την καταδίκη της Επιτροπής, αυτή δε ηττήθηκε, πρέπει να καταδικασθεί στα δικαστικά έξοδα της κατ' αναίρεση δίκης.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως.

2) Καταδικάζει την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στα δικαστικά έξοδα.

(υπογραφές)